

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasilo avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati samo na naslov:

Uredništvo Učiteljskega Tovariša v Idriji.

Rokopisov ne vračamo.

Vse pošiljke je pošiljati franko.

Učiteljski Tovariš izhaja vsak petek popoldne. Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje. Vse leto velja . . . 10.— K pol leta . . . 5.— " četrta leta . . . 2:50 " posamezne številke po 20 h.

Za reklamne notice, pojasnila, poslana, razpis služb je plačati po 20 h za petit-vrsto. Priloge poleg poštnine 15 K.

Za oznanila je plačati od enostolpne petit-vrste, če se tiska enkrat . . . 14 h " " dvakrat . . . 12 " " " trikrat . . . 10 " za nadaljna uvrčenja od petit-vrste po 8 h. Oznanila sprejema Učiteljska tiskarna (telefon št. 118).

Naročnino, reklamacije, to je vse administrativne stvari je pošiljati samo na naslov:

Upravništvo Učiteljskega Tovariša v Ljubljani.

Poštna hranilnica št. 53.160.

Reklamacije so proste poštnine.

Zahvala.

Podpisano vodstvo izreka tem potom najiskrenejšo zahvalo vsem onim, ki so pripomogli, da je XXIV. glavna skupščina »Zaveze avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev« dne 10. in 11. avgusta t. l. v Celju uspela tako lepo. Prav posebno se zahvaljuje pripravljalnemu odboru, posebno njegovemu načelniku tovarišu Franu Brinarju in njegovi gospej soprog, za obilni trud, ki sta ga imela s pripravami za Zavezino zborovanje; slavni »Posojilnici« v Celju za prepustitev prostorov v Narodnem domu za zborovanja; gg. dr. Ivanu Lahu, Engelbertu Ganglu, Karlu Kvedru in Melhiorju Rismalu za njihova izborna temeljita poročila; tov. Franu Brinarju za navdušen govor in iskren pozdrav, ki ga je izpregovoril v imenu »Celjskega učiteljskega društva«; g. dr. Vekoslavu Kukovecu, ki nas je pozdravil v imenu narodno-napredne stranke na Štajerskem; g. ravnatelju H. Schreinerju za lepe besede, s katerimi nas je vzpodbujal k vstrajnemu, neumornemu delu na šolskem polju; tovarišu Viktoriniju za pozdrav, ki ga nam je izrekel v imenu češkega učiteljstva; g. Antonu Fiali za pozdrav v imenu »Jugoslovanske narodno - socialne stranke«; damam pevkam in tovarišem pevcem za lepo petje na učiteljskem koncertu; vsem onim, ki so brzojavnim in pismenim potom pozdravili naš shod, vsem dragim in milim gostom neučiteljem, ki so prihiteli med nas, in sploh vsem udeležencem, ki so pripomogli, da je nastopila »Zaveza« tako impozantno.

Vodstvo »Zaveze avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev«.

Tajnik: Predsednik:
VILIBALD RUS l. r. L. JELENC l. r.

XXIV. glavna skupščina »Zaveze avstr. jugoslov. učiteljskih društev« dne 10. in 11. avgusta v Celju.

(Konec poročila.)

Celje, 11. avgusta.

Jubilejska samopomoč.

Občni zbor se je vršil v nedeljo zjutraj ob 8. uri v mali dvorani Narodnega doma ob povoljni udeležbi članov, ki jih je pozdravil podpredsednik tov. Jakob Dimnik. O društvenem delovanju je poročal nastopno:

Društvo »Jubilejska samopomoč« je ustanovila »Zaveza slovenskih učiteljskih društev« l. 1898. in sicer v proslavo in spomin na plodono 50letno vladanje — zlati jubilej — Nj. Veličanstva, presvetlega cesarja Franca Jožefa I.

Društvo ima namen, po smrti društvenikov dati zakonitim dedičem podporo, da se obvarujejo pred najbližjo stisko in bedo. To svojo nalogo je izvrševalo društvo do danes v 35. slučajih in sicer so prejeli:

1. Ivan Krajnik, t. č. nadučitelj v Kobaridu, dne 11. decembra 1898. l. K 366.
2. J. Jerše, nadučiteljeva vdova v Trebnjem, dne 26. februarja 1900 l. K 356.
3. Josipina Bartl, nadučiteljeva vdova v Šmartnem pri Litiji, dne 25. julija, 1900. leta K 340.
4. Marija Kovačič, nadučitelj. vdova pri Sv. Marjeti pri Mariboru, dne 13. decembra 1900 l. K 352.
5. Janez Spritzei, učitelj pri Sv. Marjeti, kot varuh mladoletnih otrok Marije Kovačič, dne 9. julija 1901. l. K 364.
6. Marija Dolinar, učiteljeva vdova v Krašnji, dne 31. jan. 1903. l. K 370.
7. Marija Živko, učiteljeva vdova v Šmartnem na Pohorju, dne 5. maja 1905. leta K 370.

nici: 1. da prava ljubezen premaga ali vsaj olajša vsako nesrečo (Radovid osvobodil črno kraljico in s svojo ljubeznijo); 2. da se prestopnik, ki se ga tudi najboljši človek tako često ne more ubraniti, zopet lahko popravi s trpljenjem in delom, kar nam pravljica tako krasno slika, ko išče Radovid vhod v podzemeljski grad.

3. Janko in Joško je ena izmed najlepših pravljic Božene Nemcove. Vsi smo navdušeni za idejo, naj bi po človeški možnosti gledali na to, da se dobra dela primerno poplačujejo. V pravljici nam to idejo predstavlja nagrada za pomoč ribi, hudičema in mravljam. Zlasti je pa znamenita globoka misel, ki jo slika pisateljica tako markantno, da se ponos in napuh kaznujeta sama. Kraljica nalaga ženinu po nepotrebnem težavna opravila, da bi se ga iznebila, ženinu se pa posreči premagati vse ovire in po vsakem opravku se vrača k nevesti grši in odurnejši. To pravljico in pravljico o Jaromilu bodo čitali otroci z veliko koristjo.

4. Pravljica o labodu je pravljica ljubezni, prave, globoke, naravne ljubezni. O ljubezni nam pove ta pravljica več nego 20 običajnih drugih pravljic. Kakor osvobodil v »Črni kraljici« mladeničeva ljubezen deklico, tako reši tukaj dekliška ljubezen mladeniča. Podoben motiv vidimo v starogrški bajki o Ledi, toda čuditi se moramo, kako človeško — lepo dopolnjuje in razjasnjuje češka pravljica isto idejo, katere se je lotila grška pravljica po našem okusu nenaravno, nelep in bizarno.

8. Franja Jarec, učiteljeva vdova v Braslovcah, dne 12. nov. 1903. l. K 362.

9. Karolina Piš, učiteljeva vdova v Cerknici, dne 1. junija 1904. l. K 370.

10. Anton Miklavčič, učitelj v Kobaridu, dne 13. sept. 1904. l. K 380.

11. J. Kopic iz Ptuja, kot varuh Fran Breznikovih otrok, dne 16. aprila 1905. l. K 392.

12. Ema Tribnik iz Spodnje Polskave, dne 30. avgusta 1905. l. K 394.

13. Vilma Josin, učiteljeva vdova v Ljubljani, dne 3. oktobra 1905. l. K 392.

14. Ivana Pečevnik, učiteljeva vdova v Žalcu, dne 16. dec. 1906. l. K 424.

15. Berta Golob, učiteljeva vdova pri Sv. Marjeti, dne 6. februarja 1906. leta K 432.

16. Franciška Papa, nadučiteljeva vdova v Škofji Loki, dne 15. marca 1906. l. K 434.

17. Josipina Žagar, učiteljeva vdova v Pletrovcah, dne 21. maja 1906. l. K 432.

18. Katarina Debenjak, učiteljeva vdova v Materiji, dne 31. maja 1906. l. K 430.

19. Ana Lisk po Fr. Böheim, dne 18. julija 1907. l. K 434.

20. Rozalija Strmšek, nadučiteljeva vdova na Medvedjem selu, dne 15. sept. 1907. l. K 440.

21. Ivan Kotzmuth, učitelj pri Sv. Vrbanu pri Ptuju, dne 18. dec. 1907. l. K 440.

22. Minka Raketeljeva, šol. ravnateljica sirota v Ljubljani, dne 21. februarja 1908. leta K 448.

23. Vincencija Abram, nadučiteljeva vdova v Gorici, dne 24. avgusta, 1908. l. K 450.

24. Leopold Božič, nadučitelj v Žireh, dne 8. septembra 1908. l. K 452.

25. Franja Šket, učiteljeva vdova v Podsedni, dne 25. avgusta 1909. l. K 466.

26. M. Debelak, nadučitelj v Šmartnem pri Litiji, za dediče nadučitelja Matije Arko, dne 31. oktobra 1909. l. K 464.

27. Marija Armič, nadučiteljeva vdova v Ljubljani, dne 16. septembra 1910. l. K 472.

28. Ela Abram, učiteljeva sirota v Gorici, dne 16. marca 1910. l. K 476.

29. Antonija Dedič, dne 19. maja 1910 leta K 476.

30. I. Rajšp v Mariboru, dne 27. julija 1910. l. K 476.

31. I. Mavrin, Koprivnik, dne 15. dec. 1910 l. K 482.

32. Anton Spritzei, Sv. Marjeta, dne 22. dec. 1910. l. K 480.

33. Amalija Šilc, Žiri, dne 31. marca 1911. l. K 472.

34. Marija Pintar, Ljubljana-Vodmat, 16. dec. 1911. l. K 476.

35. Ivanka Trošt, Ig-Studenec, 27. julija 1912. l. K 476.

Skupaj so prejeli zakoniti dediči za 35 umrlih članov podpore K 14.840 in to v trinajstih letih, povprečno v enem letu se je pa izplačalo 1141.46 K.

Do danes so pristopili k našemu društvu 303 učitelji, oziroma učiteljske soproge in učiteljice. Izmed teh jih je 35 umrlo, 30 jih je pa izstopilo, oziroma so bili izključeni iz društva, ker niso plačali predpisanih doneskov. Danes šteje društvo 238 članov, ki so vsi zadostili društvenim pravilom.

Društvo »Jubilejska samopomoč« je začelo poslovati dne 4. oktobra 1898. l. Prvi predsednik je bil Avgust Kleč, učitelj v Ljubljani, ki je pa dne 23. septembra 1899. l. prostovoljno odločil mesto društvenega predsednika. Za njim je načeloval društvu in vodil blagajniške posle Jakob Dimnik, učitelj v Ljubljani, ki je pa zaradi premnogih drugih opravil dne 11. septembra, l. 1900 odločil to častno mesto. Ta dan je prevzel mesto načelnika in blagajnika našega društva izanski nadučitelj Fran Ksaverij Trošt, ki je z veliko vneto, vestnostjo in natančnostjo vodil te posle do svoje prerane smrti, dne 16. julija t. l. In danes smo zopet v neprijetnem položaju, da nam bo treba izbrati novega načelnika, zakaj jaz iz istih vzrokov kakor l. 1900 ne morem dalje voditi teh poslov. Izbrati

nal. Tukaj si je dovolil prevajalec nekaj novih odstavkov. G. Osojnik je predelal pravljico s slovenskim Erjavcem v roki, kar lahko dokažem z odstavki, povzetimi iz Erjavčevih »Ptic«. Pravljici to ni na škodo.

Pravljica o Jaromilu čitamo že drugič v slovenskem prevodu; imamo jo že v prevodu H. Podkrajška, Ljubljana, Giontini 1904. »Jaromil, češka narodna pravljica«.

Pripetilo se nam je že nekolikokrat, da smo dobili po več prevodov istega spisa, pri čemer pa drugi prevod ni vselej boljši od prvega. Primerjajoč oba slovenska prevoda obsežne pravljice o »Jaromilu« pa pridemo do prepričanja, da Osojnikovo delo ni bilo odveč. Glede jezika, oblike in papirja nekaterih Giontinijevih mladinskih knjig ima marsikateri vzgojevalec svoje pomisleke, v pričujoči Osojnikovi knjigi je pa jezik — to moramo poudariti — gladek, pravilen in skoro brez tiskovnih hib, papir je lep in soliden, kakor je za mladinsko knjigo treba. — V Giontinijevi izdaji se tudi opaža, da prevod na nekaterih mestih ne kaže popolnega umevanja češkega originala.

Te »Češke pravljice« v Osojnikovem prevodu štejem med najboljše knjige v slovenski prevodni in domači mladinski literaturi. Mariborski Sokol se je lotil tudi v tem oziru plemenitega dela, in želeti je, da nadaljuje zbirko v tej obliki in da poda slovenskim šolarčkom še ostale boljše pravljice Božene Nemcove.

Mladinoľub.

LISTEK.

Božena Nemcová: Češke pravljice.

Slovenski mladini priredil Janko Osojnik. Knjižnica »Mariborskega Sokola« 7. zvezek, 1912. Cena 1 K, vezana K 1.60.

Mariborski Sokol je podaril naši mladini zopet knjigo lične oblike in lepe vsebine. Šest večjih pravljic obsega l. zvezek »Čeških pravljic«, o katerih izpregovorimo po vrsti.

1. O zlatem kolovratu. Ta pravljica nam slika, česa je zmožno sovraštvo med neenakima sestrama in kako zmaga delavost in čednost. Lepo nam pripoveduje žena Božena Nemcová, kako se poraja čista in vdana ljubezen v srcu preproste, dobre deklice in kako si koplje škodoželjna pohlepnost jamo. — Podobna ruska narodna pravljica je blažja nego češka. V ruski pravljici Dobrunka ni prava Zlobogina sestra, temveč pohčerjena deklica hudobne čarodejke, ki podvrže knezu svojo lastno zločesto hčer, ko snubi Dobrunko. Na ta način ne čutimo v ruski pravljici one krute, nečloveške matere in njene prave hudobne hčere.

2. Črna kraljica nam pojasnjuje na sijajen način dve veliki, čisto človeški res-